

Uloga socijalnih partnera

Seminar

Sindikalni pokret budućnosti *“Kreiranje budućnosti s osloncem na tradiciju”*

Beograd, 6-8 Februar 2013

Tražnje odgovora na pitanje ima li budućnosti za sindikat i sindikalni pokret uopšte, bila je osnovna tema rasprave na seminaru koji je Samostalni sindikat zaposlenih u bankama, osiguravajućim društvima i drugim finansijskim organizacijama Srbije – SS BOFOS, u saradnji s Hrišćanskim sindikatom Danske – KRIFA, i Svetskom organizacijom radnika – WOW, Evropskim centrom za radnička pitanja (EZA) i uz finansijsku podršku Evropske unije, organizovao 7. i 8. februara u beogradskom hotelu “Moskva”. Seminar na temu Sindikalni pokret budućnosti - “Kreiranje budućnosti s osloncem na tradiciju” okupio je kompetentne sindikalne aktiviste pomenutih organizacija, stručnjake i teoretičare, predstavnike institucija i eminentne sindikalne lidere bankarskih i sindikata finansijskih organizacija iz Italije, Hrvatske, Makedonije, Crne Gore, Srbije, Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske.

Krifa
Kristelig Fagbevægelse

Otvarajući seminar, Mara Erdelj, predsednica Samostalnog sindikata zaposlenih u bankama i drugim finansijskim organizacijama Srbije (SS BOFOS), Bjorn van Heusden, izvršni sekretar WOW i Rolf Weber, politički savetnik i medjunarodni sekretar KRIFA, istakli su da najvažniji aspekt seminara jeste jačanje socijalnog dijaloga i socijalnog partnerstva. Kad govorimo o jačanju socijalnih partnera, moramo se zagledati u sebe i, kao sindikat, dužni smo da preuzmemo odgovornost i nađemo odgovor na pitanje kako sačuvati tradicionalne vrednosti i izgraditi novi identitet. Šta bi sindikat danas trebalo da čini i menja da bi sebe gradio i izgradio kao organizaciju koja je sposobna da odgovori zahtevima vremena, odnosno potrebama, interesima i zahtevima radnika današnjice, ali i da ne dozvoli da izgubi svoju suštinu? Ono što je sigurno, jeste da moramo podići nivo kompetentnosti, ponuditi novu lepezu usluga, ojačati prodornost, vidljivost, finansijsku snagu i snagu mobilizacije. Ako to sve uradimo, budemo strpljivi, istrajni i imamo jasnu viziju za sopstvenu organizaciju u koju verujemo, bićemo u stanju i da je ostvarimo.

Seminar je upravo sada značajan ponajviše zbog evidentnog trenda opadanja sindikalizma u Evropi i svetu. Pomenuti trend ne znači da se radnici ne interesuju za sindikat, naprotiv, interes raste, ali istovremeno učlanjenje opada. Pred sindikatom je izazov kako da se menja, šta da u svojoj organizaciji i aktivnostima učini da bi postao privlačniji za učlanjenje radnika, pre svega mladih i tako kreirao svoju budućnost i nastavio svoju osnovnu misiju.

U raspravi su dominirale dve glavne teme: Prva je bila posvećena traganju za odgovorima i razmena iskustava o putevima i načinima reformisanja sindikata u skladu sa promenama na savremenom tržištu rada, zahtevima i interesima radnika današnjice zarad izgradnje budućnosti sindikata.

Druga je bila fokusirana na socijalni dijalog, kao uslov ekonomskog prosperiteta. Ove dve teme nisu bile strogo izdvojene, već su se prepletale, s obzirom na to da su neodvojive jedna od druge i da su po prirodi stvari ono što čini suštinu modernog sindikata.

U svom izlaganju, Herbert Metzger, potpredsednik EZE, nije krio zadovoljstvo što, kako je kazao, «zajedničkim snagama želimo da vidimo kako da uređujemo i jačamo socijalni dijalog i socijalno partnerstvo na zapadnom Balkanu».

Pošto je u kratkim crtama predstavio EZA, Metzger je naglasio značaj socijalnog dijaloga i njegove izgradnje. On je objasnio da je jezgro rada Evropskog centra za radnička pitanja upravo socijalni dijalog.

To nije samo pitanje kako da se stupi u socijalni dijalog i kako da se on vodi, već se često bavimo i pitanjima kako da u nekoj konkretnoj zemlji, sa svim specifičnostima društva, nađemo rešenje za probleme koji se obrušavaju na radnike i dođemo do boljitka za njih, njihove potrebe i interesovanja. Zato je danas i značajno pitanje kako uspostaviti dobro socijalno partnerstvo strana koje učestvuju u socijalnom dijalogu, da bi iz toga proizašli dobri rezultati.

Naglasivši da je za dobar socijalni dijalog veoma važna dobra volja partnera da razgovaraju i zajednički nađu rešenje za problem koji je «na stolu», Metzger je ukazao da je od najvećeg značaja da to zajedničko rešenje ne ostane slovo na papiru, već i da postoji dobra volja da ono u praksi donosi benefit onima na koje se ono odnosi.

U okviru socijalnog dijaloga i između socijalnih partnera neophodno je da postoji makar minimum poverenja, jer ako ga nema, teško da je moguće zajednički rešiti bilo koji problem. Isto tako, poželjno je i važno da socijalni partneri imaju moć da ugovorima, ili sporzumima koje su zaključili, udahnu život, odnosno u praksi ostvare. Bez toga, socijalni dijalog nema svrhe, poruka je godpodina Metzgera.

Zapaženo je izlaganje Jasne Pipunić, sekretara Sindikata naftnog gospodarstva iz Hrvatske. Iskustvo pomenutog sindikata nudi mnogo odgovora na pitanja budućnosti sindikata, ali i načina da se uspešno suprotstavlja problemu pada sindikalizma i kako se može probuditi veći interes radnika za učlanjenje ili povratak u sindikat.

Isto tako pažnju učesnika pobudilo je izlaganje Rolanda Zwiersa, predstavnika Socijalno – ekonomskog saveta Holandije koji je jasno i primerom iz svoje zemlje ukazao na neophodnost da socijalni i ekonomski problemi moraju i mogu da se rešavaju jedino istinskim, zajedničkim delovanjem socijalnih partnera.

Veliko interesovanje učesnika seminara pobudila su i druga predavanja:

- Nova strategija sindikata: "Na globalni izazov-globalni odgovor" - predavač: dr Dragana Petković Gajić, politikolog,
- "Socijalni dijalog-Danski model i KRIFA. Glavni izazovi za Dansko tržište rada danas. Dostignuća sindikata u Danskoj" - predavač: G-din. Rolf Weber, politički savetnik i međunarodni sekretar Danskog hrišćanskog sindikata – KRIFA (Danska)
- "Budućnost sindikata u Srbiji i svetu"- predavač dr. Nada Novaković, sociolog, Institut društvenih nauka Srbije.

U toku seminara organizovana je radionica za četiri radne grupe koje su odgovarale na pitanja:

1. Da li u vašoj zemlji primećujete opadanje interesovanja za sindikat? Ili to nije slučaj u vašoj zemlji? Objasnite.
2. Koju strategiju razvija vasa organizacija kako bi zaustavila opadanje članstva i podstakla njegov ponovni rast ? Da li u vašoj zemlji postoje specifične koristi za vaše članove sindikata, koje se razlikuju od tradicionalnih?

3. U čemu vidite buduću snagu sindikata? Kako sindikat može postati: kompetentniji, vidljiviji i privlačniji?
4. Koju budućnost imaju sindikati u vašoj zemlji?

Po ocenama učesnika seminara, zaključak je da sindikat - sindikalni pokret ima budućnost, ali i da je teško i nezahvalno procenjivati kakva će ona biti. Istina je, međutim, izrečena u poruci učesnika da budućnost sindikata zavisi, pre svega, od tendencija i promena u sferi rada, razvoja tehnologije i celokupne ekonomije. Da bi sindikat išao u korak s vremenom, pa i ispred njega, što znači da bi imao budućnost, i sam mora da ispuni ozbiljne uslove. To podrazumeva da sindikat mora neprekidno da uči, pamti, prilagođava se zahtevima vremena, da se i sam menja, ali i da bude akter promena ambijenta u kojem deluje. Ovakav odnos sindikata je neophodan, upozoreno je na seminaru, ponajviše zato što je na globalnom planu danas očigledna antisindikalna politika poslodavaca, prvenstveno krupnog globalizovanog kapitala koga štite političke elite, pre svega one u centru, a koji kreira, štiti i realizuje svoje interese.

Da bi gradio sopstvenu budućnost, sindikat mora da se suoči s realnošću. Mora da se osposobi da izgradi svoj pogled na budućnost, mora da ima jasnu viziju šta će činiti, koji je pravi razlog njegovog postojanja i delovanja. Istovremeno, pred sindikatom je i obaveza da prepozna potrebe i želje članstva. Sindikat je tu i da uvek odgovori na pitanje šta je njegov cilj i na koji način će ga ostvariti.

Jedan od vrednih zaključaka učesnika seminara je i taj da činjenica da sindikat mora da se menja, da mora da deluje tako da je privlačniji za članstvo, ni u kom slučaju ne sme da znači odricanje od izvornih - tradicionalnih vrednosti sindikalizma. Promene ne smeju da se odvijaju na račun poštovanja čoveka, sindikalnog sistema vrednosti i solidarnosti. Za sindikat ostaje važno da ne napušta princip solidarnosti, kako na nacionalnom, tako i na globalnom nivou, a za njegovo uspešno delovanje ključno je i osposobljavanje aktivista i članstva za vođenje socijalnog dijaloga i kolektivno pregovaranje u svim sektorima svojine.

Da bi uspeo da ostane dosledan principima sindikalnog delovanja, ali i da bi bio privlačan za članstvo, sindikat mora biti i ostati finansijski nezavisan, mora ulagati u znanje i stručnost, mora svakim svojim potezom, akcijom i odlukom dokazati da je radnik uvek iznad profita. Samo tako, imaće snage da bude nezavisan od države i

političkih stranaka, ali i da s državom gradi partnerski odnos, a u politici – uticaj, stav je aktivista ovog sindikata.

Uprkos činjenici da na njihov status i aktivnosti, pa i na samu njihovu suštinu, danas umnogome i to negativno, utiče i svetska ekonomska kriza, sindikati ne smeju pred njom istaći belu zastavu i ustuknuti. Na ovom skupu upozoreno je da se svetska ekonomska kriza, s jedne strane, postavila kao ozbiljna prepreka razvoju sindikata, ali je istaknuto i da je ona, s druge strane, svojevrsan izazov za njih, odnosno moguće plodno tlo za radnije nove strategija u delovanju sindikata i njihovo reformisanje.

Beograd, 14. februar 2013.

Izveštaj pripremila: Mara Erdelj

Ovaj seminar je finansiran od strane Evropske unije

i

Evropski centar za radnička pitanja